

Τ Ζ Ι Τ Α Ν Τ Ζ Α Λ Ι

ΙΝΔΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Μ' ἔπλασες ἀπέραντο, γιατί τέτοια ἡ βουλή σου στάθηκε.

Εἶμαι τό εὐθραυστο κύπελλο, ποῦ ἀκατάπανστα ἀδειάζεις, κι' ἀδιάκοπα ξαναγοιμίζεις μέ μιὰ διάφανη ζωή.

Ἐφερες πάνω ἀπὸ βουνά κι' ἀπὸ λαγκάδια, τὸ μικρὸ καλαμένιον αὐλό, αἰώνια μέσα του φυσώντας, νέες μελωδίες.

Κάτω ἀπ' τὸ ἀθάνατο χάϊδι τοῦ χειριοῦ σου, ἡ ἀδύναμη καρδιά μου πλημμυρίζει ἀπὸ χαρά, καὶ ξεχύνεται σὲ ἀνείπωτα λόγια.

Τὰ δῶρα τῆς ἀπέραντης σου καλοσύνης, στά ταπεινά μου χέρια τοῦτα, πέφτουν, ἀπάνω.

Οἱ μέρες κυλοῦνε καὶ πάντα μέ φροντίζεις, μὰ πάντα μένει κάτι ν' ἀποθυμῶ.

* *

Σάν μέ προστάξεις νὰ τραγουδήσω, θαρρῶ πῶς ἡ καρδιά μου πάει νὰ σπάσει ἀπὸ περηφάνεια κι' ἀντικρύζω τὴ μορφή σου, καὶ τὰ μάτια μου γοιμίζουν ἀπὸ δάκρυα.

Ὅ τι εἶναι, μέσα μου τραχὺ καὶ δυσαρμονικό, λυώνει σὲ γλυκειὰν ἀρμονία, κι' ὁ θαυμασμὸς μου ἀπλώνει τὰ φτερά του, σάν πουλί χαρούμενο, ποῦ πετᾷ πάνω ἀπ' τὴ θάλασσα.

Ξέρω πῶς τὰ τραγούδια μου σ' ἀρέσουν, καὶ ξέρω πῶς μόνο τὰ τραγούδια μου, σὲ κάνουν νὰ μέ παραδέχσαι μπροστά σου.

Τὰ φτερά τῶν τραγουδιῶν μου διάπλατ' ἀνοιγμένα, χαϊδεύουνε τὰ πόδια σου, ποῦ ποτὲς νὰ φτάσω τα, δὲ θ' ἀποκοτήσω.

Μεθυσμένος ἀπ' τὴν ἀγαλλίαση τοῦ τραγουδιοῦ, ἀποξεχνίμαι, καὶ φίλο μου σὲ κρᾶζω, σένα, τὸ διδάσκαλό μου.

* *

Φῶς, φῶς μου, ὁδηγέ τῶν κόσμων, τῷ ματιῶν φιλί, γλύκα τῆς καρδιάς, φῶς !

Πολυαγαπημένε, τὸ φῶς παιγνιδίζει στὸν ἀνθρα τοῦ εἶναι μου, τὸ φῶς, νὰ πάλλουν κάνει, τίς χορδὲς τοῦ ἔρωτά μου· ἀνοικοκλίνει ὁ οὐρανός, μαυιάζει ὁ ἀγέρας ὁ ἄγριος, τὸ γέλιο περνά πάνω ἀπ' τὴ γῆ.

Πάνω στὸν ὠκεανὸ τοῦ φωτός, οἱ πεταλοῦδες ἀπλώνουν τὰ φτερά τους, κι' ἀπάνω στῶν κυμάτων τὸ διάφανον ἀφρό, κρὶν' ἀνθίζουνε καὶ γιασεμιά. Πολύτιμα πετράδια, σπάταλα σκορπώντας σὲ χρυσαφένια σύγνεφα, πλαισιώνεται τὸ φῶς, πολυαγαπημένε μου.

Ἀπὸ φύλλο σὲ φύλλο ἡ ἀγαλλίαση σκυρτᾷ, πολυαγαπημένε μου, κι' ἀμέτρητη εἶναι ἡ χαρά. Τὸ οὐράνιο ρυάκι ἔσπασε τοὺς φράχτες του, κι' ὅλα πλημμυρίσανε ἀπὸ εὐτυχία.

* *

Δὲ καλαγοικῶ τοὺς τόνους τῆς φωνῆς σου, ὦ Κύριέ μου !

Σὲ ἀκούω στὴν ἔκσταση μέσα τῆς σιωπῆς.

Ἡ λαγαράδα τῆς μουσικῆς σου φωτίζει τὸν κόσμο· ἡ πνοὴ τῆς ἀρμονίας

σου ἀντιχτυπᾷ στοὺς οὐρανοὺς· ὁ ἱερὸς χεῖμαρρος τῆς μουσικῆς σου σπάνει τὰ ἐμπόδια καὶ ξεχύνεται ὁλοένα μπρός.

Ἡ καρδιά μου θάθελε νὰ σμίξῃ σε, μέσα στοὺς τόνους σου, ἀλλὰ μάταια προσπαθεῖ νὰ ἐκφραστῇ. Νὰ μιλοῦσα θάθελα, μὰ ὁ λόγος νὰ μεταπλαστῇ, σὲ μελωδία δὲ μπορεῖ, καὶ σαστισμένους, ἄλλο δὲ μπορεῖ, παρὰ νὰ κραῖξῃ :

Ἄχ ! Κύριε, ἡ καρδιά μου σκλάβα εἶναι, στὰ ὑπέροχα δίχτυα τῶν ἀρμονιῶν σου !

* *

Ἀκόμα δὲν ἄρχισα νὰ ψέλνω τὸ γιατί βρίσκουμαι ἐδῶ.

Πέρασα τίς μέρες τῆς ζωῆς μου, κουρδίζοντας καὶ ξεκουρδίζοντας τὴ λύρα μου.

Ἡ ὥρα δὲ σήμανε, κ' οἱ λέξεις δὲ δεθῆκανε ἀκόμα· μόνη ἡ ἀγωνία τῆς ἀποθυμῆς, δέρνει τὴν καρδιά μου.

Τὰ λουλούδια δὲν ἄνοιξαν ἀκόμα· μονάχα ὁ ἀγέρας, ἀναστενάζει γύρω τους.

Δὲν εἶδα καθόλου τὴ μορφὴ Του, καὶ τὴ φωνή του διόλου δὲν τὴν ἄκουσα. Μόνο τ' ἀνάλαφρά του βήματα στὸ δρόμο γροίκησα, στὸ σπίτι μου μπροστά.

Τῆς ζωῆς ἡ μέρα πέρασε, τὸ θρόνι τοιμάζοντας του, πὰ στὸ δάπεδο· τὰ λυχνάρια δὲν ἀνάψανε ἀκόμα, καὶ δὲ μπορῶ νὰ τὸν καλέσω μὲς στὸ σπίτι μου.

Ζῶ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὸν ἀνταμώσω μὰ τὸ συναπάντημα αὐτό, εἶν' ἀκόμ' ἀλαργινό.

* *

Ἄ δὲ μιλᾷς, θὰ γιομίσω τὴν καρδιά μου ἀπ' αὐτὴ τὴ σιωπὴ, καὶ θὰ τὴ βαστάξω.

Ἀκίνητος, σὲ ἀστροφωτισμένην ἀγρυπνία, θ' ἀπαντέχω σάν τὴ νύχτα, πού ὑπομονετικά τὴν κεφαλὴ τῆς γέρνει στὸν κόσμον ἀπάνω.

Σίγουρα θάρρητ ἡ αὐγὴ, θὰ σκορπίσῃ ἡ σκιά, κ' ἡ φωνὴ σου, σὰ χρυσαφένιος χεῖμαρρος, θὰ κυλίσῃ στὸν οὐρανό.

Τότες τὰ λόγια σου τραγοῦδια θὰ γενοῦν, καὶ τὰ φτερά τους, ἀπ' τῶν πουλιῶν μου τίς φωλιές θὰ πάρουν, κ' οἱ μελωδίες σου σὲ ἄνθη θὰ φουντώσουν, μὲς τὰ χαμόκλαδα τοῦ δάσους.

* *

Στὴ θυελλώδικη.τούτη νύχτα μέσα, ὦ φίλε μου, πῆρες τὸ μονοπάτι τῆς ἀγάπης ;

Σὰν ἀπελπισμένος βογγᾷ ὁ οὐρανός. Ὑπνο δὲν ἔχω, τὴ νύχτα τούτη, φίλε μου. Ἀδιάκοπα τὴν πόρτα μου ἀνοίγω, καὶ μὲς στὸ βαθυσκόταδο, γροικῶ. Τίποτα δὲ ξανοίγω, οὔτε κἂν τὸ μονοπάτι ! Σὲ ποιὰν ὄχθη σκοτεινὴ, τοῦ μαύρου ποταμοῦ σὲ ποιὰν ἄκρη μακρυνὴ δάσους θλαβεροῦ, σὲ ποιούς δαιδάλους ἀξεδιάλυτους ἀπελπισιάς, ξακολουθᾷς τὸ δρόμο σου γιὰ νάρτης πρὸς τὰ μένα, φίλε μου ;

* * *

Ἦρτε καὶ κάθισε κοντά μου, καὶ δὲ ξύπνησα, ἀπ' τὸν καταραμένον ὕπνο μου, φτωχό μου ἐγώ !

Ἦρτε, ὅταν ἡ νύχτα ἦταν γαλήνια· τὴν ἄρπα του στά χέρια του κρατοῖσε, κ' οἱ μελωδίες του, στά ὄνειρα μου μέσα, ἀντηχοῦσαν.

Ῥιμένα ! Γιατί ἔτσι νὰ χαθοῦν οἱ νύχτες μου, καὶ γιατί μόνο νὰ νοσταλγῶ τὴν πνοὴ τῆς παρουσίας σου, ποὺ πάνω στὸν ὕπνο μου γλιστρῶ ;

* *

Ἡ νύχτα ἐσκοτίνειαζε· εἶχαμε τελειώσει τὴ καθημερινὴ δουλειά. Νομίζαμε πῶς κ' ὁ τελευταῖος ξένος εἶχε φτάσει, κ' οἱ πύλες τοῦ χωριοῦ εἶχανε κλειστῇ.

Ἀλλὰ κάποιος εἶπε πῶς ἦταν νῆρτη ὁ βασιλιάς. Τότες ἐγελάσαμε : «Ὁχι, αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατό !»

Μᾶς φάνηκε πῶς χτύπησαν στὴν πόρτα, κ' εἶπαμε πῶς θάταν ὁ ἀγέρας. Σβύσαμε τὰ φῶτα γιὰ νὰ κοιμηθοῦμε, μὰ κάποιος εἶπε : «Νά, ὁ ἀγγελιαφόρος !» Πάλι γελάσαμε : «Ὁχι, δὲν εἶναι παρὰ ὁ ἀγέρας !» Ἕνας θόρυβος τάραξε τὸ νυχτερινὸν μηδέν· νομίσσαμε ν' ἀκοῦμε μὲς τὸν ὕπνο μας, ἐν' ἀπόμακρο ἀστροπελέκι.

Τράνταξε ἡ γῆς, κλονίστηκαν οἱ τοῖχοι καὶ ταραχτήκε ἡ ἡσυχία μας. Μὰ κάποιος τότες εἶπε πῶς εἶτανε τὸ κυλητὸ μιᾶς ἄμαξας. Τότες σ' ἓνα νυσταγμένο μουρμουρητὸ ἀποκριθίκαμε : «Ὁχι, θάταν τὸ μουγγητὸ τῶν συγνέφων !»

Ἡ νύχτα ἦταν πάντα σκοτεινὴ ὅταν τὰ τύμπανα κροτήσανε· μιὰ δυνατὴ φωνὴ ὑψώθηκε : «Ξυπνάτε ! Μὴν ἀργεῖτε πειά !»

Σφίξαμε τίς καρδές μας μὲ τὰ χέρια μας, τρέμοντας ἀπ' τὸ φόβο. Κάποιος φώναξε : «Νά, τὸ βασιλικὸ λάβαρο !» Τότε σηκωθήκαμε : «Δὲν ὑπάρχει πειὰ καιρὸς γιὰ χάσιμο.»

Ἦρτε ὁ Βασιλιάς. Μὰ ποῦ εἶναι τὰ φῶτα, κ' οἱ ἄνθινες γκιρλάντες ; Ποῦν' ὁ θρόνος, γιὰ νὰ τὸν καθίσουμε ; Ντροπὴ, ἀπερίγραπτη ντροπὴ ! Ποῦν' ἡ αἰθουσα, ποῦν τὰ στολίδια ;

Κάποιος εἶπε : «Μάταιο εἶναι τὸ κάλεσμα. Δεχτήτε τον μὲ χέρια ἀδειανά, κ' ὀδηγήστε τον μὲς τὰ γυμνά δωμάτια σας !»

Τὶς πόρτες ἀνοίχτε· πολύβουες θὰ γείνουν οἱ καμάρες ! Στὸ σκοτεινὸ κ' ὀλόθλιβο σας σπιτικό, ἦρτε ὁ Βασιλιάς, μέσα στὸ νύχτιο σκοτάδι.

Κυλοῦνε οἱ βροντὲς στὸν οὐρανό. Ἡ σκιά ἀνατριχιάζει ἀπ' τίς λάμπες. Φέρτε τὴν κουρελιασμένη ψάθα, κ' ἀπλώστε τὴν, στὸ κατώφλι μπρὸς· μὲ τὴ κακοκαιριά, ἦρτε τῆς νύχτας, τῆς τρομερῆς, ὁ Βασιλιάς.

* *

Ἡ ἀπάρνηση δὲ φέρνει μου, τὸ ξελευτέρωμα.

Τὸ σφιχταγκάλισμα τῆς λευτεριάς, τὸ νοιόθω, ἀπὸ χίλιους ἡδονικοὺς δεσμούς.

Μὲ κερνᾷς ἀκατάπαντα μὲ τὸ ἀρωματισμένο καὶ πολυχρῶμο κρασί σου ὡς τὰ χεῖλια γιομίζοντας, τὸ πῆλινο κύπελλο τοῦτο.

Τὸ σύμπαν μου, στὴ φλόγα σου θ' ἀνάβῃ τίς ἑκατὸ διάφορες λαμπάδες του, καὶ θὰν τίς ἀπιθώσω στὸ βωμὸ τοῦ τεμένους μπροστά.

Ὁχι, ποτές μου, δὲ θὰ κλείσω τίς πόρτες τῶν συναισθημάτων μου· οἱ χάρες τῆς ὄρασης, τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ἀφῆς, θὰ γεννήσουν τὴ χαρὰ σου.

Ναί ! ὅλες μου οἱ χίμαιρες, θὰ καοῦνε σὲ μιὰ λάμψη ἀγαλλίασης, κι' ὅλοι μου οἱ πόθοι θὰ ὀριμάσουν, σὲ καρποὺς ἀγάπης.

* * *

— Κεῖ, ποῦ τὸ πνεῦμα εἶναι ἄτρεμο, καὶ τὸ κεφάλι στέκει ἀψηλά.
 — Κεῖ, ποῦ ἡ ἐπιστήμη εἶν' ἐλεύτερη.
 — Κεῖ, ποῦ ὁ κόσμος κοματιασμένος δὲν εἶναι ἀπὸ στενοῦς μεσό-
 τοιχοῦς.
 — Κεῖ, ποῦ τὰ λόγια ἀνεβαίνουν ἀπ' τὰ βάθη τῆς ἀλήθειας.
 — Κεῖ, ποῦ δίχως κούραση, τὰ μπράτσα τεντώνονται πρὸς τὴν τε-
 λειότητα.
 — Κεῖ ποῦ τὸ καθαρὸ ρυάκι τοῦ λογισμοῦ, δὲν πίνεται ἀπ' τοὺς ἄμ-
 μους τῆς συνήθειας.
 — Κεῖ ποῦ σπρώχνεις τὸ πνεῦμα τῇ σκέψῃ καὶ τῇ δράσῃ.
 — Στὸν παράδεισο τοῦτο, Πατέρα μου, ἄφησε τὸ λαό μου νὰ ξυ-
 πνήσῃ.

* *

Ὁ Θάνατος, ὁ δοῦλος σου, εἶναι στὴν πόρτα μου.
 Πέρασε ἄγνωρες θάλασσεσ, στὸ σπίτι μου, νὰ φέρῃ τὸ κάλεσμά σου.
 Ἡ νύχτα εἶναι σκοτεινὴ, κ' ἡ καρδιά μου τρεμάμενη εἶναι. Ὡστόσο τὸ
 φῶς θὰ πάρῃ, τὶς πόρτες θὰ τοῦ ἀνοίξω, καὶ θὰ τοῦ πῶ τὸ καλωσόρισες. Θὰ
 τὸν λατρέψω μὲ χέρια ἐνωμένα, καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια· θὰ τὸν λατρέψω
 χίνοντας στὰ πόδια του, τὸ θησαυρὸ τῆς καρδιάς μου.
 Θὰ φύγῃ, μιὰ καὶ τελειώσῃ τὴν ἀποστολὴν του, ἀφίροντας, στὴν αὐγὴ
 μου ἀπάνω μιὰ σκοτεινὴ σκιά· καὶ στὸ δευτέρό μου σπίτι, δὲ θὰ μείνῃ πειά,
 παρὰ τὸ ἐγκαταλειμμένο εἶναι μου, ἡ στερνὴ μου προσφορά σὲ σένα.

* *

Ξέρω πῶς θάρρη μιὰ μέρα, ποῦ θὰ χάσω τ' ὄραμα τούτου τοῦ κόσμου,
 κ' ἡ ζωὴ, τὸ δρόμο τῆς τραβώντας σιγανὰ, πάνω στὰ μάτια μου θὰ κατεβύσῃ
 τὸ στερνὸ πέπλο.

Ὡστόσο, τὴ νύχτα, τᾶστρα, πάντα θ' ἀγρυπνοῦν, κ' ἡ αὐγὴ θὰ σηκωθῇ
 σάν πρῶτα, κ' οἱ ὄρες θὰ φουσκώνουνε σάν κύματα θαλασινά, τὴ χαρὰ ραν-
 τίζοντας, ὅπως καὶ τὴ θλίψη.

Ὅταν σκέπτομαι τὸ τέλος τοῦτο τῶν στιγμῶν μου, τοῦ χρόνου ὁ φρά-
 γτης κατακυλᾷ, καὶ στοῦ θάνατου τὴ λάμψη βλέπω τὸν κόσμο σου, καὶ τοὺς
 περιφρονημένους θησαυροὺς του.

Τὰ πράγματα ποῦ μάταια ἐπόθησα, καὶ κεῖνα ποῦ ἀπόχτησα, ἄς διαβοῦν
 Μ' ἄφησέ με νὰ κρατήσω, ὅσα πάντα καταρρόνεσα, καὶ κλωτσοπάτησα.

* *

Τὴν ὥρα τοῦ μισεμοῦ, εὐχληθῆτε μου τὸ κατευόδιο, φίλοι μου. Ἡ Αὐγὴ
 ρόδισε τὸν οὐρανό, κ' ἡμέρα κάλλη κραίνει.

Τί, μαζύ μου πέρουν, μὴ μὲ ἀρωτᾶτε· γιὰ μακρινὸ ταξίδι φεύγω. μὲ χέ-
 ρια ἀδειανὰ, καὶ μὲ καρδιά γιομάτη ἐλπίδα.

Τοῦ ὕμεναίου τὸ στεφάνι, θὰ φορέσω. Ντιμένος δὲν εἶμαι, μὲ τὸ βαθύ-
 χρωμο μαντύα τοῦ προσκυνητῆ, κι' ὁ δρόμος, ἂν σταθμμένος εἶναι μὲ παγίδες,
 τὸ πνεῦμα μου τὸ φόβον ἀγνοεῖ.

Τὸ ἐσπερινὸ ἀστὲρι θὰ φανῇ, ἅμα τελειώσει τὸ ταξίδι μου, κ' οἱ παραπονετικοὶ σκοποὶ τοῦ σούρουπου, θὰ πᾶνε νὰ χτυπήσουνε τὸ πρόσωπο τοῦ Βασιλιᾶ.

“Ὀλη μου τὴ ζωή, μὲ τὰ τραγούδια μου σὲ ζήταγα. Ἀπὸ πόρτα σὲ ἀλλή, αὐτὰ μὲ ὀδηγήσανε, μ' αὐτὰ γύρω μου πασάλεψα, ζητώντας ν' ἀγγίξω τὴ ζωὴ καὶ τὸν κόσμον.

“Ὁ τι ξέρω τὰ τραγούδια, μοῦ τὸ μάθανε· μοῦδειξαν τὰ κρυμμένα μονοπάτια, καὶ μοῦ σιμώσανε τ' ἀστέρια, γιὰ νὰ λάμπουν στὴς καρδιάς μου τὸν ὀρίζοντα.

Στῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πόνου τὰ μυστήρια, ὀλημερις μὲ ὀδήγησαν καὶ τέλος πάντων τώρα, ποῦ ἔρχεται τὸ μούχωμα στὴν εἴσοδο τοιοῦ παλατιοῦ μὲ φέρανε, στοῦ ταξιδιοῦ μου τὸ ἡλιόγεμα;

ΠΑΜΠΙΝΤΡΑΝΘ ΤΑΓΚΟΡ

ΜΕΤΑΦΡ. ΜΕΝΑΛΚΑ

Ο ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΦΥΛΗ ΜΑΣ

Ἀπὸ ἓνα γράμμα πού μᾶς ἔστειλε ὁ φίλος μας Γ. Σκληρὸς (ὁ συγγραφέας τοῦ Κοινωνικοῦ ζητήματος) δημοσιεύουμε τὸ παρακάτω μέρος πού νομίζουμε ὅτι θὰ προκαλέσει κάποια συζήτηση, ἀρχίζοντας ἀπὸ μιὰν ἀπάντηση πού ἐτοιμάζει ὁ κ. Ζαχαριάδης.

Μ' εὐχαρίστηση θὰ δεχόμασταν κι' ἄλλων συνεργατῶν μας τὴ γνώμη.

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΜΟΥ ΦΙΛΟΙ,

Σᾶς εἶμαι εὐγνώμων διὰ τὸν τόμον τῶν «Γραμμάτων» πού εἶχατε τὴν εὐγενὴ καλωσύνη νὰ μοῦ στείλετε. Τὸν διάβασα μὲ προσοχὴ καὶ σᾶς εὐχαριστῶ εἰλικρινᾶ γιὰ τὴν αἰσθητικὴ ἀπόλαυσι πού μοῦ ἐπροξένησαν μερικὰ ἀπὸ τὰ περιεχόμενά του. Ἐκεῖνο ὅμως πού μοῦ ἔκανε κακὴ ἐντύπωσι (δὲ σᾶς τὸ κρύβω) εἶνε τὸ πρόγραμμά σας μὲ τὴν ἀρνητικὴ, σκεπτικιστικὴ, καὶ αἰσθητικὴ ἀποκλειστικὰ τάσι του. Θᾶθελα περισσότερὴ ζωντάνεια καὶ εὐρύτητα ἀπὸ σᾶς πού ἔχετε τὴν εὐγενὴ φιλοδοξίαν νὰ γίνετε οἱ ἀναγεννητὲς τῆς φυλῆς μας. Μὲ λύπη μου βλέπω ὅτι καὶ σεῖς δὲν μπορέσατε νὰ ξεφύγετε τὴν ἀμείλικτη Μοῖρα τῆς φυλῆς μας, πού ὅλους τοὺς ὥστατῶρα πνευματικοὺς ἐργάτας τοῦ τόπου μας τοὺς κατεδίκασε σὲ πλήρη ἀκινησίαν, σὲ δράση ὀλότελα ἀρνητικὴ, μακρὰ ἀπὸ τὸν βίον καὶ τὴν πραγματικότητά, μακρὰ ἀπὸ κάθε πραγματικὴν πρόοδο καὶ ἐξέλιξι. Ἄν καὶ μοῦ εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ κατέβω σήμερα σὲ πολλὰς κουβέντες, ὥστόσο τὸ ἐπαναστατημένο μου αἷσθημα δὲν μ' ἀφίνει ἀπὸ τοῦ νὰ μὴν σᾶς πῶ μερικὰ λόγια. Καὶ Σεῖς λοιπόν, φίλοι μου, προτιμᾶτε τὸν ἄγονο καὶ παγερὸ σκεπτικισμό, τὴν αἰσθητικὴ συγκίνησι μονάχα ἀπὸ τὸ θερμὸ ἀγκάλιασμα τῆς ζωῆς, ἀπὸ ἓνα ἐνθουσιῶδες ἐνδιαφέρον γιὰ ὅλα τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς γύρω μας πραγματικότητος; Καὶ ὅλα αὐτὰ γιατί; Διότι κατὰ τὴ γνώμη σας τὰ διάφορα κοινωνικὰ συστήματα, πολιτικὰ προγράμματα καὶ ἐν γένει ιδεολογίαι δὲν ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἀπολύτη φιλοσοφικὴ ἀλήθεια, δὲν εἶνε τέλεια, ἀλλὰ μόνον